

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 740/2016-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Ľalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť PaedDr. [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, Krížna 52, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 58/2012 a jeho uznesením č. k. 19 C 58/2012-162 z 13. apríla 2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 175/2016 a jeho uznesením č. k. 6 Co 175/2016-169 z 31. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti PaedDr. [REDACTED] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2016 doručená sťažnosť PaedDr. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 58/2012 a jeho uznesením č. k. 19 C 58/2012-162 z 13. apríla 2016 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2016“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 175/2016 a jeho uznesením č. k. 6 Co 175/2016-169 z 31. mája 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu z 31. mája 2016“).

2. Sťažovateľ uviedol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 58/2012 na výzvu okresného súdu 27. apríla 2012 zaplatil súdny poplatok v sume 791,50 € za ním podaný návrh na začatie konania a neskoršie poplatok za odvolanie v sume 698 €. Sťažovateľ následne podaním doručeným okresnému súdu 10. mája 2013 požiadal o vrátenie ním zaplatených súdnych poplatkov za návrh a za odvolanie, keďže podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) mu poplatková povinnosť nevznikla.

3. Okresný súd uznesením č. k. 19 C 58/2012-154 z 11. februára 2016 rozhodol o vrátení súdneho poplatku zaplateného sťažovateľom za odvolanie v sume 698 €. V uznesení uviedol, že sťažovateľovi „v danom konaní skutočne nevznikla poplatková povinnosť, teda má nárok na vrátenie zaplatených poplatkov“, avšak vo výrokovvej časti

uznesenia nerozhodol aj o vrátení súdneho poplatku za podaný návrh s poukazom na § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch z dôvodu uplynutia viac ako troch rokov od zaplataenia tohto súdneho poplatku.

4. Po usmernení zo strany krajského súdu (vrátením veci predloženej na odvolacie konanie bez rozhodnutia) okresný súd uznesením z 13. apríla 2016 zamietol návrh sťažovateľa na vrátenie súdneho poplatku (s poukazom na § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2016 potvrdil svojím uznesením z 31. mája 2016 a uviedol, že *„ak má žalobca (sťažovateľ, pozn.) za to, že súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď o návrhu na vrátenie súdneho poplatku rozhodol oneskorene v dôsledku prietahov v konaní, nič mu nebráni uplatniť si svoj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z.“*.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že je v rozpore s ním označenými právami, ak jeho žiadosti o vrátenie nedôvodne zaplateného súdneho poplatku za návrh nebolo vyhovené z dôvodu nečinnosti samotného okresného súdu, a uviedol: *„V každom prípade je upretie práv na vrátenie súdneho poplatku v dôsledku nečinnosti súdu samotného, t. j. orgánu ktorý je povinný o vrátení poplatku rozhodnúť odopretím spravodlivosti súdom (denegatio iustitia) a súčasne porušením ústavne zaručeného vlastníckeho práva navrhovateľa ako aj jeho práva na súdnu ochranu (svojou nečinnosťou zlyhal súd ako garant právnej ochrany).“*

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III. v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/58/2012 a Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod č. 6Co/175/2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava III. 19C 58/2012-162 zo dňa 13.4.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu 6Co/175/2016-169 zo dňa 31.5.2016 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

3. *Okresný súd Bratislava III. je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania pozostávajúce z nákladov právneho zastúpenia vo výške 363,79 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Miroslava Pekára.*“

7. Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd podaním sp. zn. Spr. 3673/2016 z 13. októbra 2016, v ktorom uviedol:

„Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 312/07 z 22. mája 2008... a z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Obo/33/2000 z 24. februára 2000 vyplýva, že o vrátení súdneho poplatku je možné rozhodnúť aj po uplynutí trojročnej lehoty podľa § 13 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. za predpokladu, že k uplynutiu lehoty na vrátenie súdneho poplatku došlo z dôvodu nečinnosti súdov, čo však v danom prípade nemení nič na tom, že Okresný súd Bratislava III nie je oprávnený zrušiť potvrdzujúce uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. mája 2016, č. k. 6 Co/175/2016-169 a rozhodnúť o žiadosti žalobcu (sťažovateľa) o vrátenie súdneho poplatku za žalobu.“

8. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 740/2016-27 zo 7. decembra 2016 prijal sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Peter Brňák (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2017 účinného od 1. marca 2017 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Milan Ľalík (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

9. Okresný súd na výzvu ústavného súdu k sťažnosti po jej prijatí listom sp. zn. Spr. 3673/2016 zo 16. decembra 2016 oznámil, že v celom rozsahu zotrváva na svojom vyjadrení k sťažnosti z 13. októbra 2016 doručenom ústavnému súdu 20. októbra 2016.

10. Krajský súd sa na výzvu ústavného súdu k sťažnosti po jej prijatí vyjadril listom sp. zn. Spr. 3635/16 z 21. decembra 2016, v ktorom uviedol:

«Odvolací senát 6Co naďalej zotrúva na svojom právnom názore s tým, že po uplynutí 3 rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený, nemôže súd rozhodnúť o jeho vrátení podľa ustanovenia §11 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis registra trestov; ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“ (s výnimkou prípadov, ak sa žaloba, návrh na začatie konania, odvolanie, žaloba na obnovu konania, dovolanie, alebo kasačná sťažnosť vzala späť pred prvým pojednávaním).

V danej veci žalobca zaplatil súdny poplatok za žalobu, hoci mu poplatková povinnosť nevznikla, a preto mu vznikol nárok na jeho vrátenie podľa ustanovenia §11 ods. 1 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb.. Hoci žalobca včas, t. j. v lehote 3 rokov od jeho zaplattenia požiadal o vrátenie tohto súdneho poplatku, súd prvej inštancie o jeho žiadosti rozhodoval až po uplynutí tejto lehoty, a preto s poukazom na znenie ustanovenie § 13 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb., mu zaplatený poplatok za žalobu vrátiť nemohol.

Odvolací súd si tento právny názor osvojil, keďže citované ustanovenie ukladá súdu zákaz rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku po uplynutí 3 rokov (vid' slovné spojenie „... o vrátení poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po...“).

Je tak zrejmé, že pre postup podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. nie je rozhodujúce podanie žiadosti poplatníka o vrátenie nedôvodné plateného súdneho poplatku, ale je rozhodujúci okamih rozhodovania súdu. Ak teda v čase rozhodovania súdu o vrátení súdneho poplatku uplynuli 3 roky od jeho zaplattenia (a nešlo o prípady uvedené v ustanovení § 13 ods. 3 veta za bodkočiarkou), súd podľa názoru senátu 6Co už nemohol rozhodnúť o jeho vrátení.

Takúto nečinnosť súdu o rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku, t. j. od podania žiadosti o jeho vrátenie do rozhodnutia súdu o tejto žiadosti možno potom vyhodnotiť ako nesprávny úradný postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z. s nárokom na náhradu škody, ktorá poplatníkovi vznikla oneskoreným (zbytočnými prietahmi) rozhodnutím súdu o vrátení súdneho poplatku.

Na margo poukazu na nález ÚS SR č. IV. ÚS 312/2007 a uznesenia NS SR sp. zn. 3 Obo/33/2000 odvolací senát 6Co uvádza, že v týchto prípadoch sa rozhodovalo o vrátení súdneho poplatku z titulu späť vzatia žaloby, čo však nie je posudzovaný prípad (v danej

veci žalobca požiadal o vrátenie súdneho poplatku z dôvodu, že nebol povinný ho platiť, keďže mu poplatková povinnosť nevznikla). Ako už uviedol senát 6Co, lehota 3 rokov podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. sa neuplatní v prípadoch, ak bola žaloba vzatá späť, avšak v danej veci o takýto prípad nešlo.

Napokon senát 6Co (pokiaľ ide o namietané prietahy v konaní) poukazuje na to, že vec bola predložená odvolaciemu súdu na konanie a rozhodnutie dňa 04. 05. 2016 a bola týmto súdom vybavená dňa 31. 05. 2016, t. j. v priebehu 1 mesiaca. Nemožno preto v postupe odvolacieho súdu konštatovať zbytočné prietahy v konaní.»

11. Sťažovateľ zaujal stanovisko k predmetným vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu podaním z 18. januára 2017 doručeným ústavnému súdu 23. januára 2017, v ktorom zotrval na dôvodnosti svojej sťažnosti.

12. Sťažovateľ, okresný súd i krajský súd vo svojich vyjadreniach vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na obsah sťažnosti, jej príloh a doručených vyjadrení dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom

a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe okrem iných práv a záruk (právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a pod.) zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, pričom právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (napr. *Georgiadis v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. 12. 1994).

16. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

17. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už konštatoval, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť

č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

18. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave.

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

III.

20. Ústavný súd sa v prvom rade vysporiadal s existenciou svojej právomoci na prerokovanie veci vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a uznesením okresného súdu z 13. apríla 2016, ktoré bolo na základe odvolania sťažovateľa potvrdené uznesením krajského súdu z 31. mája 2016, a v súlade so svojou stabilnou judikatúrou konštatuje, že jeho právomoc poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sa riadi princípom subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) a je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy,

ktoré sú povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Vzhľadom na to, že sťažovateľ mohol využiť a aj využil prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, o ktorom rozhodol krajský súd, právomoc iného súdu (krajského súdu) poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu v tej istej veci, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

21. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu aj krajského súdu v súvislosti s ich nečinnosťou pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku sťažovateľovi za podaný návrh, keď okresný súd o jeho žiadosti o vrátenie poplatku podanej 10. mája 2013 (zaplateného na výzvu okresného súdu 27. apríla 2012 v sume 791,50 € a vyrubeného okresným súdom napriek tomu, že od poplatkovej povinnosti bol oslobodený) rozhodol až po skoro troch rokoch od podania žiadosti napadnutým uznesením 13. apríla 2016, t. j. v čase presahujúcom tri roky od zaplatenia tohto poplatku, a nevrátenie poplatku odôvodňoval práve nemožnosťou vrátenia poplatku v dôsledku uplynutia troch rokov od jeho zaplatenia.

22. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

23. Vzhľadom na to, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bolo už konanie vo veci samej právoplatne skončené vrátane sťažovateľom namietaného rozhodovania o vrátení súdnych poplatkov, teda sťažovateľom namietané prietahy v postupe okresného súdu, resp. postupe krajského súdu už netrvali, ústavný súd s poukazom na svoju ustálenú judikatúru (zdôrazňujúcu preventívnu funkciu sťažnosti ako účinného prostriedku na to, aby v prípade, že už k zásahu došlo, sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo) sťažnosti v tejto časti (namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) nevyhoviel.

24. Ústavný súd v ďalšom sústredil svoju pozornosť na prieskum možnosti porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu z 31. mája 2016, ktorým bolo potvrdené ako vecne správne uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2016 o nevrátení súdneho poplatku sťažovateľovi v sume 791,50 € za návrh na začatie konania z dôvodu, že tento bol zaplatený v čase presahujúcom tri roky pred rozhodovaním okresného súdu o jeho (ne)vrátení.

25. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie veci sťažovateľa odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia.

26. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu sústredil svoju pozornosť na ich závery v otázke ústavnej udržateľnosti aplikácie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch okresným súdom a krajským súdom v konkrétnych okolnostiach prípadu sťažovateľa.

27. Ústavný súd sa už v minulosti vo svojej rozhodovacej praxi zaoberal sťažnosťami namietajúcimi porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy nevrátením súdneho poplatku pre uplynutie prekluzívnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

28. Sťažovatelia v iných sťažnostiach predložených ústavnému súdu opakovane argumentovali nutnosťou analogického postupu pri aplikácii § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, aký realizoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Obo 33/2000. V označenom rozhodnutí najvyšší súd napriek tomu, že v čase jeho rozhodovania účinná právna úprava nepripúšťala vrátenie súdneho poplatku po uplynutí 3-ročnej lehoty od jeho zaplatenia v žiadnom prípade, t. j. ani v prípade späťvzatia návrhu na začatie konania pred prvým pojednávaním (ako počnúc od 1. januára 2006 účinná úprava už pripúšťa), urobil záver o prípustnosti vrátenia súdneho poplatku dôvodiac, že prekluzívna 3-ročná lehota začína plynúť od účinnosti procesného úkonu týkajúceho sa späťvzatia návrhu, lebo najskôr odvtedy vzniká poplatníkovi podľa § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nárok na vrátenie poplatku – dovtedy bol súdny poplatok zaplatený dôvodne.

29. Sťažovatelia vo svojich sťažnostiach predkladaných ústavnému súdu taktiež dôvodnia odobrením extenzívnej úvahy najvyššieho súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Obo 33/2000 ústavným súdom, keď ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 312/07-46 z 22. mája 2008 (ako aj nálezom sp. zn. III. ÚS 328/05 z 29. marca 2006), rozhodujúc o ústavnej sťažnosti smerujúcej proti inému rozhodnutiu najvyššieho súdu (týkajúceho sa tiež vrátenia súdneho poplatku pri uplynutí 3-ročnej lehoty v prípade späťvzatia návrhu pred prvým pojednávaním), konštatoval porušenie práv iného sťažovateľa v dôsledku toho, že všeobecný súd sa v jeho veci dostatočne s existenciou rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000 nevysporiadal a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil.

30. Ústavný súd však opakovane vo svojich ostatných rozhodnutiach neakceptoval rôznymi sťažovateľmi preferovaný extenzívny výklad ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch a neustálil možnosť porušenia základných a iných práv tým, že všeobecné súdy sa pri rozhodovaní o vrátení súdnych poplatkov striktne pridržiavajú zákonom o súdnych poplatkoch stanovenej 3-ročnej lehoty, po uplynutí ktorej vrátenie súdneho poplatku by bolo v priamom rozpore so znením zákona. Napríklad v prípade nevrátenia súdneho poplatku za návrh pri uzavretí súdneho zmieru ústavný súd odmietol

sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 790/2016-12 z 27. októbra 2016 alebo v prípade nevrátenia súdneho poplatku za návrh pri zastavení konania pre zánik odporcu ústavný súd odmietol sťažnosť uznesením č. k. IV. ÚS 544/2012-17 z 26. októbra 2012.

31. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 274/2013-14 zo 16. mája 2013 rozhodol v obdobnom prípade, ako je prípad sťažovateľa, a to tak, že sťažnosť (ktorou bolo namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 potvrdzujúceho uznesenie Okresného súdu Trnava č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 o nevrátení súdneho poplatku) odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v označenom rozhodnutí v plnom rozsahu akceptoval závery všeobecného súdu, že ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch neumožňuje súdu rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku z dôvodov podľa § 11 citovaného zákona po uplynutí 3-ročnej lehoty od jeho zaplatenia, okrem jedinej výnimky, a to vrátenia poplatku z dôvodu späťvzatia návrhu pred pojednávaním. Teda ani skutočnosti, že súdny poplatok za návrh bol vyrubený a zaplatený napriek tomu, že bolo dané oslobodenie od súdneho poplatku, účastník súdneho konania sa vrátenia poplatku domáhal pred uplynutím 3-ročnej lehoty a okresný súd pri rozhodovaní bol nečinný, nemôžu mať vplyv na zákonom ustanovený príkaz nemožnosti rozhodnúť o vrátení poplatku po 3 rokoch od jeho zaplatenia.

32. Podľa § 11 ods. 1 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch poplatok sa vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu...

Podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu.

Podľa § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch o vrátení poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený; to neplatí, ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním (v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu a krajského súdu vo veci sťažovateľa, resp. to neplatí, ak sa žaloba, návrh na začatie

konania, odvolanie, žaloba o obnovu konania, dovolanie alebo kasačná sťažnosť vzala späť pred prvým pojednávaním /v toho čase účinnom znení citovaného ustanovenia).

Podľa § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch na konanie vo veciach poplatkov, ak tento zákon neustanovuje inak, platí primerane Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“), resp. v toho čase účinnom znení, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

33. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s ústavou, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou ESĽP a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

34. Vzhľadom na vzťahujúcu sa zákonnú úpravu a závery doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ako aj ustálenú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov bolo podstatnou otázkou v prípade sťažovateľa vyhodnotiť existenciu takých okolností, ktoré by mohli v danom prípade nasvedčovať popretiu spravodlivosti striktnou aplikáciou *expresis verbis* vyjadreného zákonného príkazu o tom, že súd nemôže rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku po uplynutí troch rokov od jeho zaplatenia, okrem zákonom ustanovených výnimiek (o akú výnimku v danom prípade nejde).

35. Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci nie sú dané také okolnosti, ktoré oproti skoršiemu rozhodnutiu ústavného súdu v obdobnej veci nasvedčovali popretiu samotnej podstaty požiadavky spravodlivého procesu. Ústavný súd nezistil žiaden rozdiel v okolnostiach tejto veci oproti skoršiemu prípadu ním rozhodovaného uznesením sp. zn. II. ÚS 274/2013, a tým ani dôvody na odchýlenie sa od svojich skorších záverov vyslovených v označenom rozhodnutí.

36. Ústavný súd zaoberajúc sa nevrátením súdneho poplatku v iných prípadoch opakovane zotrval na akceptácii ústavnej konformnosti aplikácie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v jeho doslovnom znení, v zmysle ktorého len v zákonom taxatívne uvedených prípadoch (akým nie je prípad sťažovateľa) je prípustné rozhodnutie o vrátení súdneho poplatku po uplynutí trojročnej lehoty od jeho zaplatenia. Od tohto názoru sa nemá ústavný súd dôvod odchyliť ani vo veci sťažovateľa.

37. Je potrebné zdôrazniť, že ústavnému súdu v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy neprináleží posudzovať súlad aplikovaného ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré môže byť predmetom iného druhu konania (konania o súlade právnych predpisov s ústavou).

38. Zaplatený súdny poplatok predstavuje finančné prostriedky, na vrátenie ktorých má účastník súdneho konania legitímnu nádej za splnenia zákonných podmienok (napr. v rámci náhrady trov konania pri priaznivom rozhodnutí v merite veci alebo pri vrátení súdneho poplatku v zákonom predvídaných prípadoch), a preto sťažovateľom uplatňovaný nárok možno subsumovať pod pojem majetok, resp. vlastnícke právo, ktorému je v súlade s judikatúrou ústavného súdu (vychádzajúcej z judikatúry ESLP) poskytovaná ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

39. Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy zdôrazňuje, že legitímna nádej sťažovateľa na vrátenie súdneho poplatku môže existovať iba v prípade, ak sťažovateľ splňa podmienky na jeho vrátenie. Jednou z týchto podmienok však je i to, že všeobecný súd rozhodne o jeho vrátení počas prekluzívnej trojročnej lehoty.

40. Ústavný súd poukazuje aj na možnosť sťažovateľa domôcť sa náhrady ujmy, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s nečinnosťou okresného súdu pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku a najmä s jeho dôsledkami, na ktorú poukázal aj krajský súd vo svojom vyjadrení, t. j. možnosť sťažovateľa uplatniť si nárok na náhradu škody

spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ak v príčinnej súvislosti s priet'ahmi v konaní okresného súdu mu takáto škoda zjavne nevrátením poplatku vznikla.

41. Ústavný súd preto konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je založené na záveroch, ktoré sú v rozpore s princípmi spravodlivého konania, a preto sťažnosti sťažovateľa ani v tejto časti nevyhoveli.

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2017